

Pripravljalna delavnica za
Podnebno ogledalo 2025

PODNEBNO
OGLEDALO
2025

Financiranje in ukrepi finančne narave

Ana Marija Spindler

Institut »Jožef Stefan«, Ljubljana

14. 10. 2025

Cilji zelena gospodarska rast

Cilj je **podpreti prehod v gospodarstvo**, katerega **rast ne temelji na povečani rabi naravnih virov in energije**, ampak z učinkovitostjo in inovacijami zmanjšuje emisije toplogrednih plinov, izboljšuje konkurenčnost in spodbuja večjo varnost oskrbe z energijo.

Doseganje ciljev NEPN na področju zelene preobrazbe gospodarstva **spremljamo s kazalci**:

- [PO22_VSI SEKTORJI] Emisijska produktivnost,
- [PO23_VEČ SEKTORSKI] Implicitna stopnja obdavčitve energije,
- [PO24_VSI SEKTORJI] Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja izpustov TGP,
- [PO25_VEČ SEKTORSKI] Zelena delovna mesta,
- [PO26_VSI SEKTORJI] Spodbujanje inovacij za prehod v nizko ogljično družbo.

Zelena preobrazba gospodarstva – Emisijska produktivnost [PO22]

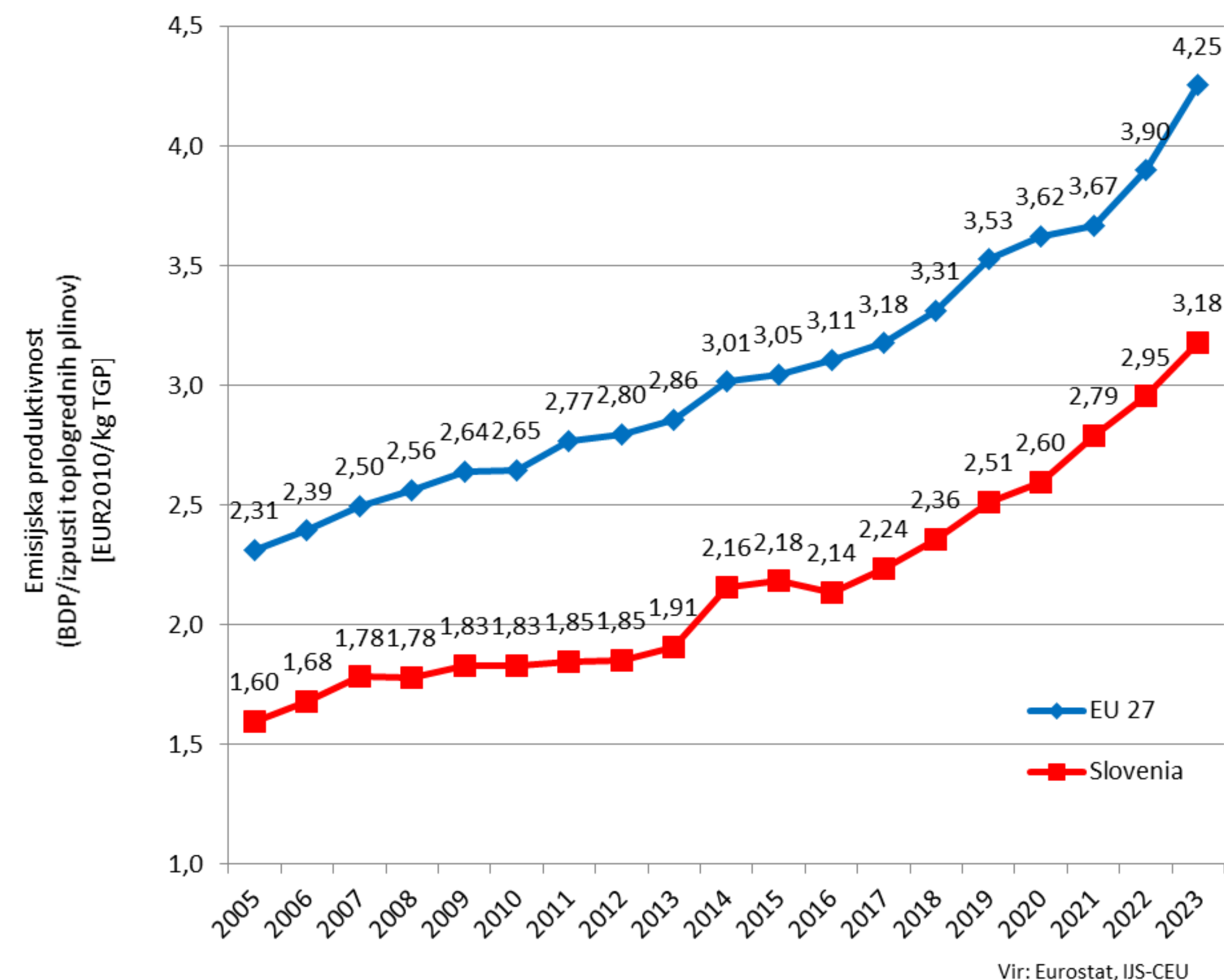
NEPN 2020: raven, primerljiva z EU

NEPN 2024: raven, primerljiva z EU

Leta **2023**:

- se je glede na preteklo leto povečala za **7,6 %**
- se je povečala za **46 %** glede na leto 2014, ko je prišlo prvič do večjega povečanja
- je zaostala za **33,8 %** za ravno EU-27

Preliminarni podatki za leto 2024 kažejo, da se bo emisijska produktivnost zmanjšala za **2,2 %**.

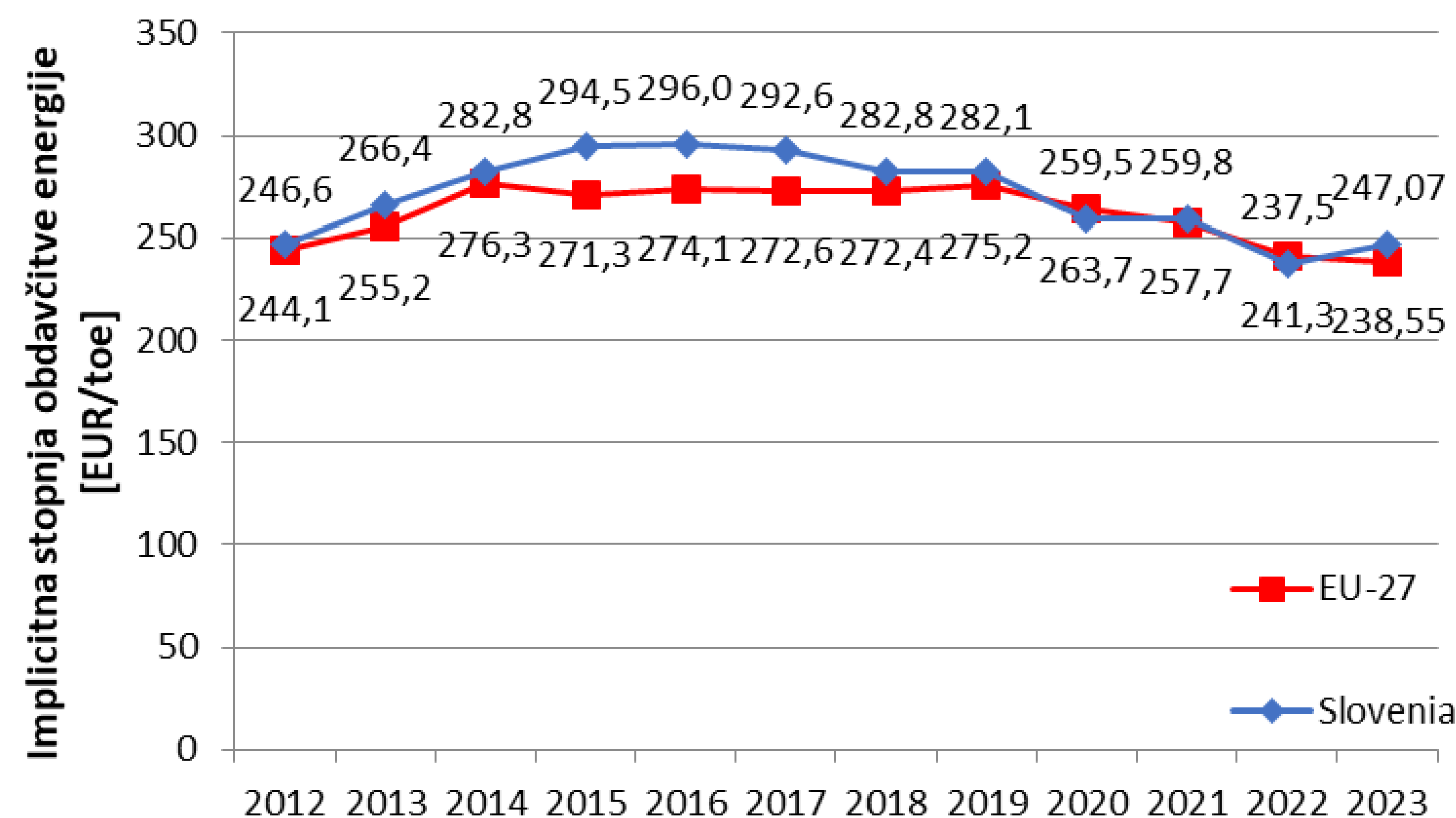
Zelena preobrazba gospodarstva – Implicitna stopnja obdavčitve energije [PO23]

NEPN 2020: raven, primerljiva z EU

NEPN 2024: raven, primerljiva z EU

Leta **2023**:

- se je glede na preteklo leto povečala za **4 %**
- je bila za **17 %** nižja kot leta 2016, ko je v doseгла najvišjo vrednost
- je bila za **3,6 %** višja od povprečja EU-27

Vir: Eurostat, IJS-CEU

Zelena preobrazba gospodarstva – Spodbude, ki so v nasprotju s cilji zmanjševanja izpustov TGP [PO24]

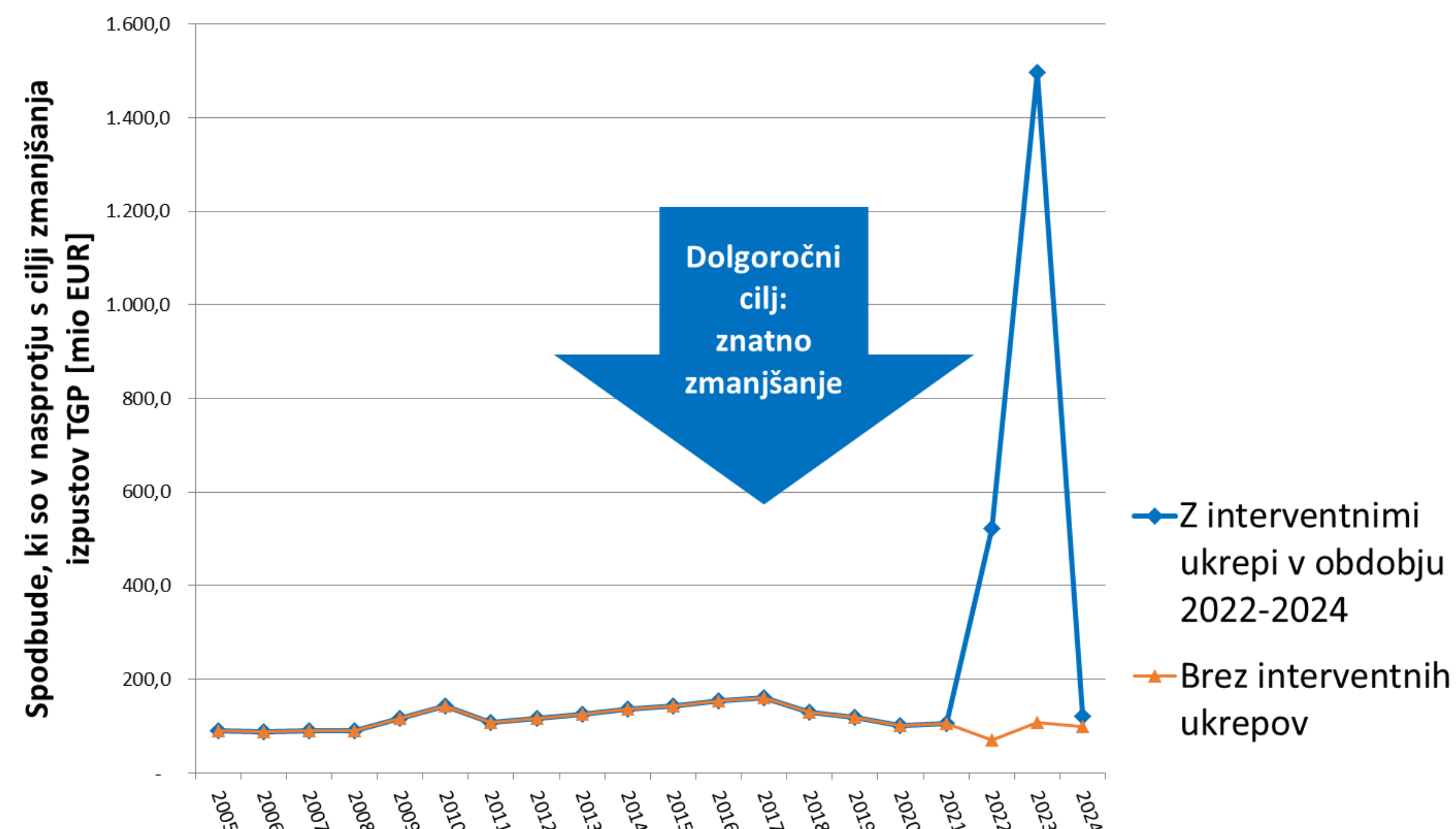
NEPN 2020: znatno zmanjšanje

NEPN 2024: znatno zmanjšanje

Leta **2023**:

- so se glede na preteklo leto občutno povečale
- so se glede na leto 2020 povečale za **5,7 %** (brez interventnih ukrepov)
- interventni ukrepi so leta 2023 predstavljali 93 % vseh spodbud

Preliminarni podatki za leto 2024 kažejo, da se bo **obseg spodbud zmanjšal** na raven **primerljivo z letom 2020**.

Zaradi preverjanja vzroka razlik v podatkih iz različnih virov, rezultati kazalnika še niso končni!

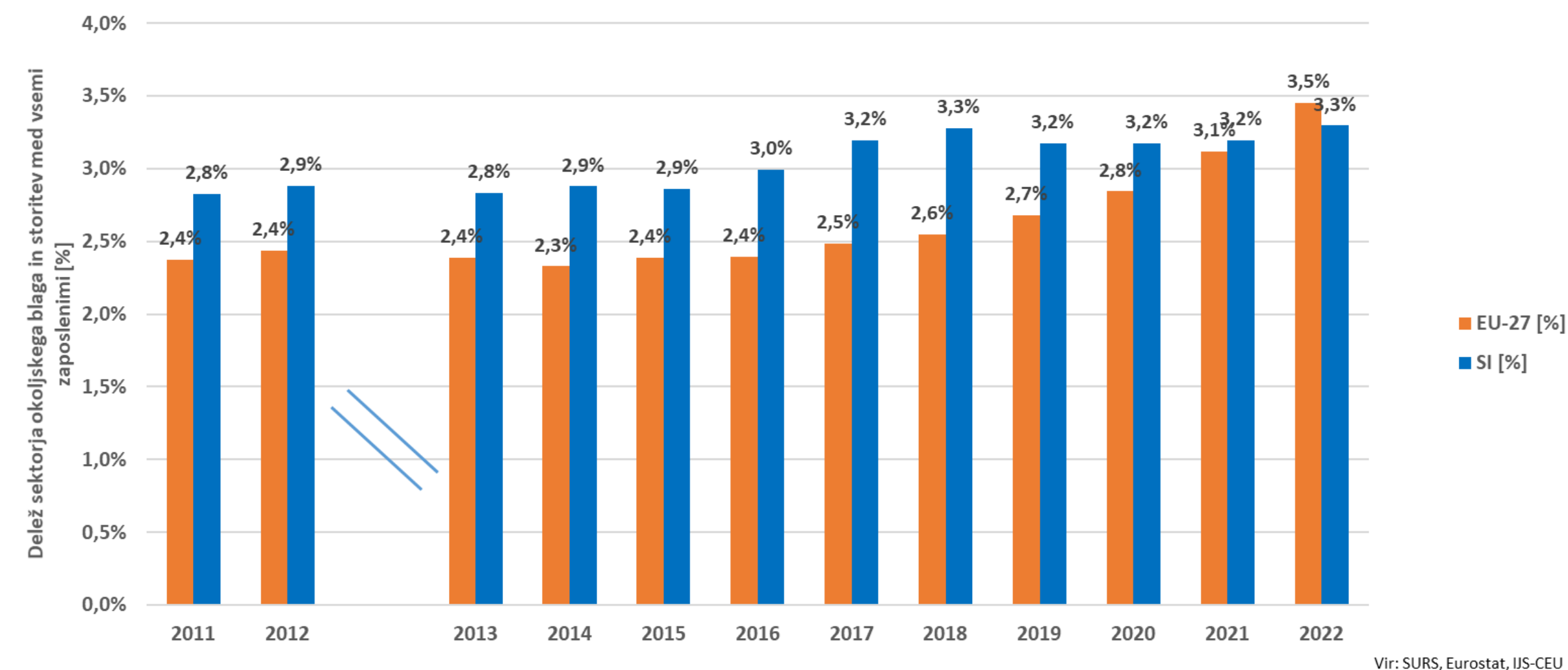
Zelena preobrazba gospodarstva – Zelena delovna mesta [PO25]

NEPN 2020: povečanje

NEPN 2024: povečanje

Leta **2022**:

- je bilo glede na preteklo leto zaposlenih **4,2 %** več posameznikov,
- je bilo največ posameznikov, **skoraj polovico**, zaposlenih v sektorju predelovalnih dejavnosti
- je bil delež za **0,2 odstotne točke** nižji v primerjavi z EU-27

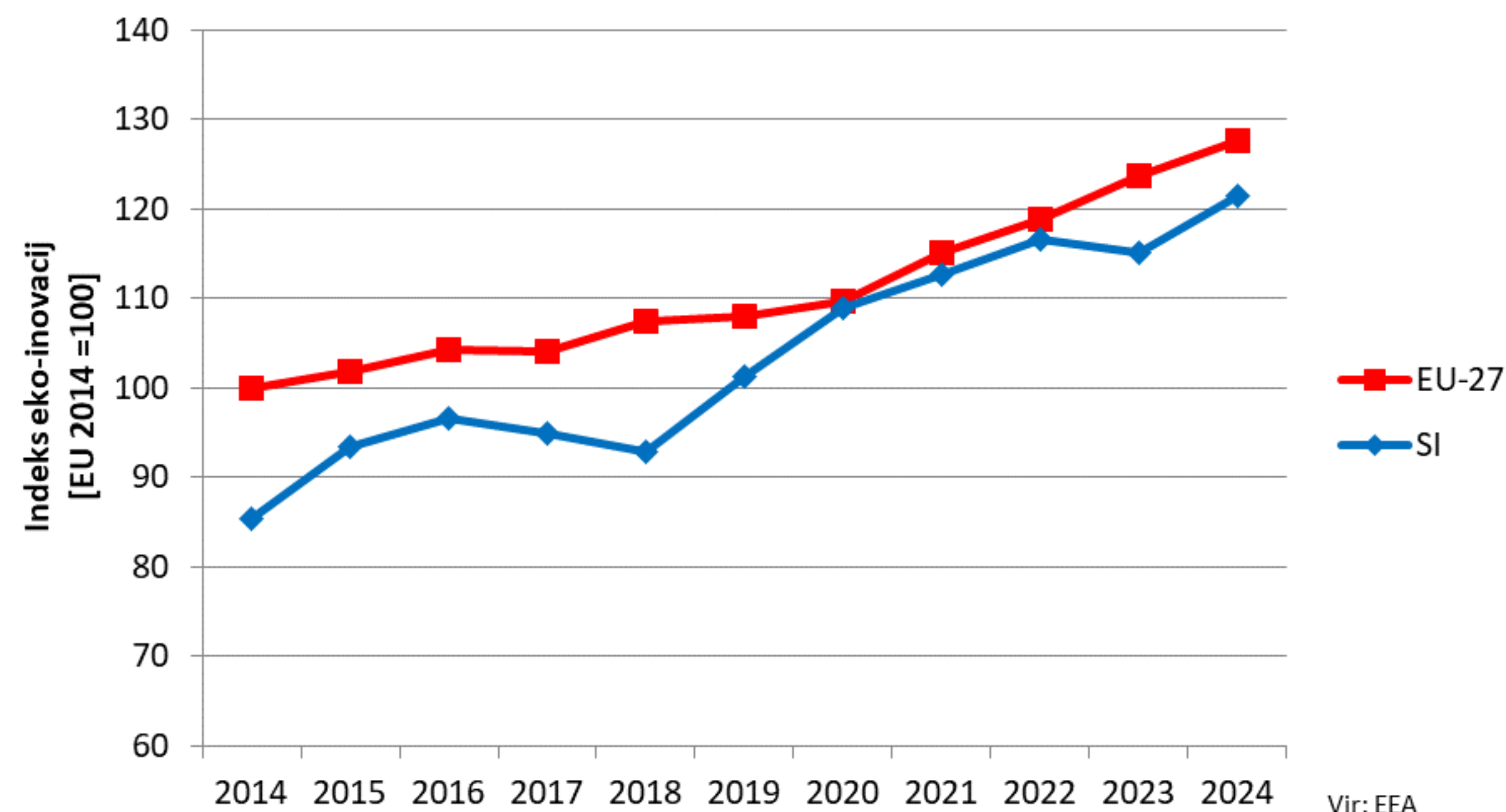
Zelena preobrazba gospodarstva – Spodbujanje inovacij za prehod v nizko ogljično družbo [PO26]

NEPN 2020: raven, primerljiva z EU

NEPN 2024: raven, primerljiva z EU

Leta **2024**:

- je bil višji za **5,6 %** glede na preteklo leto
- se je povečal za **42,3 %** glede na leto 2014
- je bil za **4,7 %** nižji v primerjavi z EU-27

Ukrepi in politike finančne narave

Oznaka	Ime instrumente	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
M10.1	Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida in vstop v EU ETS2	sklop instrumentov (davčni, okoljski)	MOPE	ne
M10.2	Spodbujanje energetske učinkovitosti in izkoriščanja obnovljivih virov energije na področju davkov, prispevkov in drugih dajatev	davčna politika, spodbude, predpisi	MOPE, MF, MGTŠ	da
M10.3	Zeleno proračunsko načrtovanje	davčna politika, ekonomski	MF, MOPE in drugi resorji	da
M10.4	Upravljanje spodbud fosilnim gorivom	ekonomski, predpisi	MOPE, MF, MzI, MKGP, MGTŠ	da
M10.6	Razširitev in nadgradnja sistema zelenega javnega naročanja (ZeJN)	predpisi, informiranje, ozaveščanje	MJU, MOPE, MGTŠ, MNVP, MzI, MKGP in drugi resorji, pristojni za posamezne skupine predmetov	da
M10.7	Financiranje prehoda v podnebno nevtrarno družbo z zelenimi obveznicami	finančni instrumenti	MF	da
M35.1	Posojila Eko sklada s subvencionirano obrestno mero za okoljske naložbe	ekonomski	MOPE, Eko sklad	da
M11.1	Model financiranja in izvajalska struktura za prehod v podnebno nevtrarno družbo	načrtovanje, ekonomski, organizacijski	MOPE, MzI	ne
M11.1a	Nepovratne nacionalne finančne spodbude za pripravo projektov prehoda v NOD	ekonomski	MOPE	ne
M11.2	Spodbujanje razvoja visoko kakovostnih zelenih produktov in rešitev	finančni instrumenti	MGTŠ, SID	ne
M11.3	Povečanje premoženja Eko sklada za dolgoročno povečanje fonda povratnih spodbud	ekonomski instrumenti	MOPE, Eko sklad	ne

Pregled ukrepov in politik finančne narave v okviru NEPN (2024): https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn2024_final_dec2024.pdf

V okviru PO2025 se spremlja izvajanje 11 ukrepov in politik finančne narave, ki so bili sprejeti v okviru NEPN (2024).

Za izvajanje so zadolžena posamezna ministrstva, ki tudi spremljajo in poročajo o napredku.

Nekaj statistike o instrumentih:

- Podatki o izvajanju posredovani za 6/11 instrumentov
- Ne izvaja se 2/11 instrumentov
- Cilj dosežen pri 1/11 instrumentov

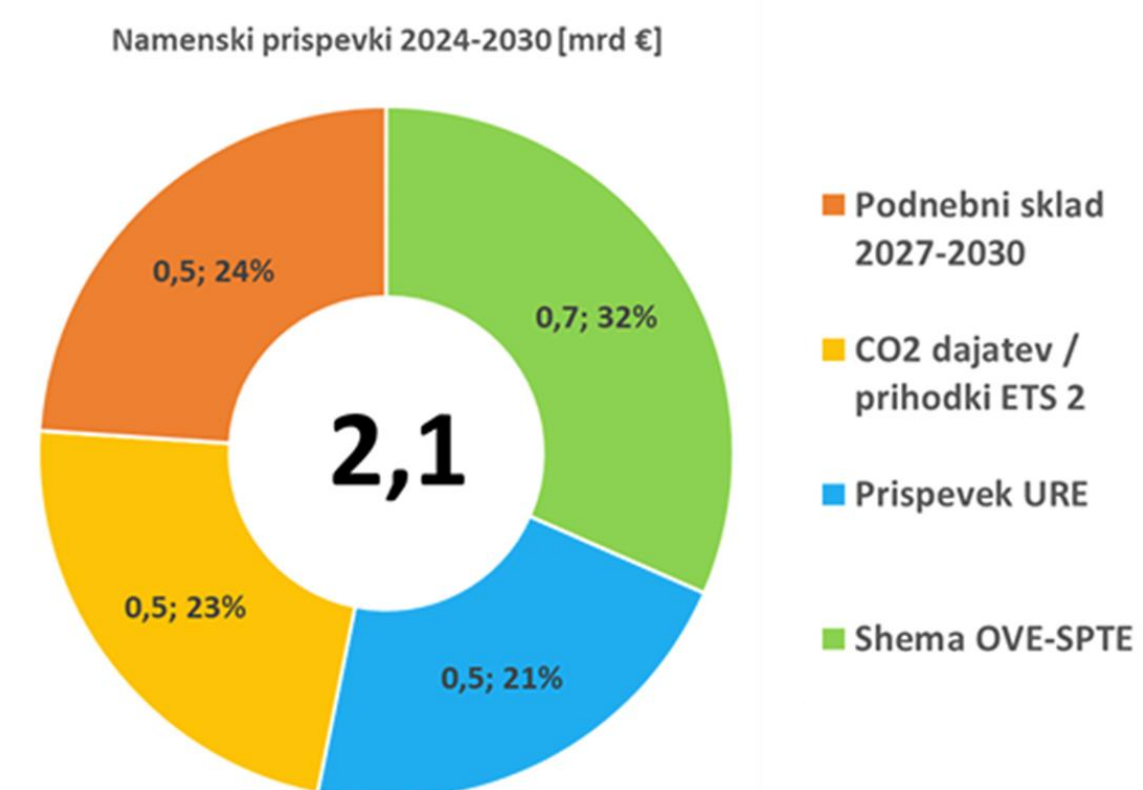
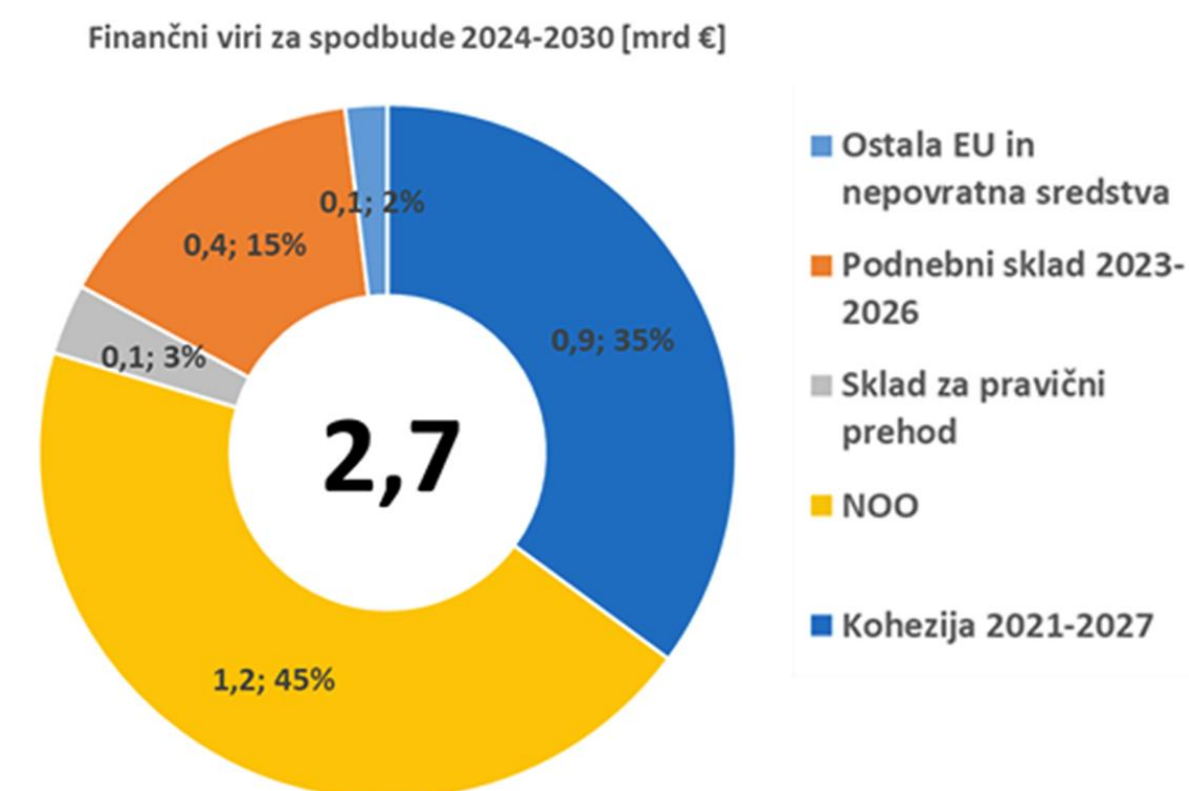
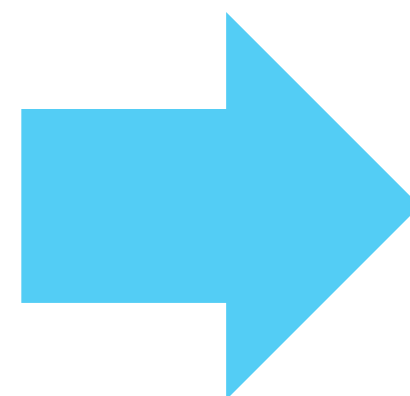
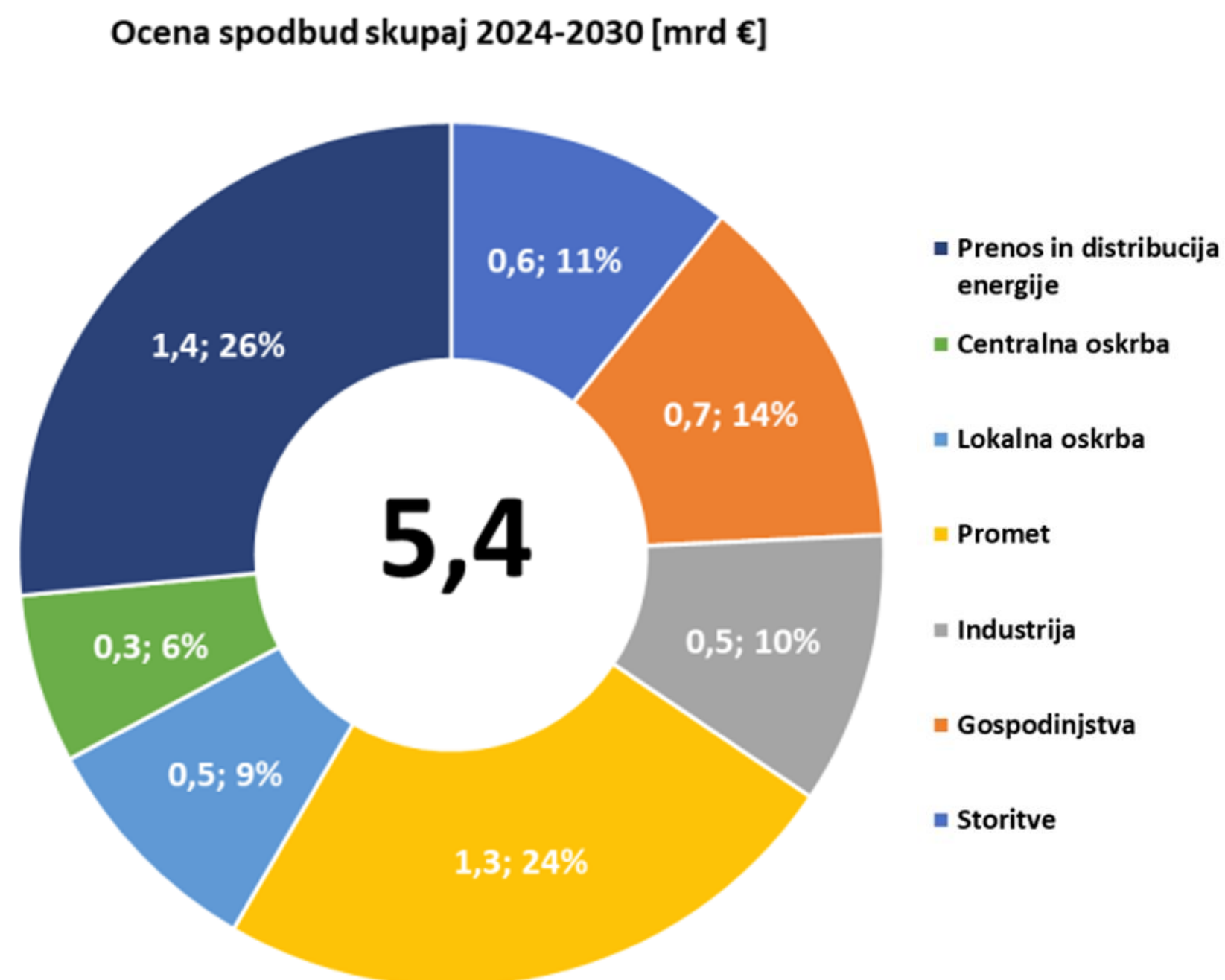

Povzetek dogajanja v letu 2024 / 2025

- **Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo CO₂** se je **povečala** s 17,3 evra na tono izpustov CO₂ **na 30,85 evra na tono izpustov CO₂**. Kljub zvišanju dajatve ta še vedno ostaja med najnižjimi v primerjavi z drugimi državami članicami EU.
- V letu 2024 se je **začel proces priprave na vstop v EU ETS 2** (ETS BRT).
- Leta 2025 se je **podaljšalo obdobje za koriščenje davčne olajšave za vlaganja v digitalni in zeleni prehod** v višini 40 % vlaganja iz tekočega leta **na največ pet let po letu izvedbe naložbe**.
- Število in obseg zelenih javnih naročil se je v letu 2024 v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za **13,9 %** oz. **23,3 %**.
- Eko sklad je v letu 2024 in 2025 **nadaljeval s kreditiranjem** okolju prijaznih naložb z **ugodno obrestno mero** – za fizične osebe fiksna o.m. od 0,8–1,8 %. V letu 2024 je bilo za **12,6 milijona evrov povečano namensko premoženje Eko sklada** za nadaljnje kreditiranje okoljskih naložb.

Financiranje

V okviru NEPN (2024) je bila **ocenjena višina potrebnih subvencij za spodbujanje izvajanja ukrepov**, ki bodo prispevali k doseganju zastavljenih ciljev, ter **višina razpoložljivih sredstev** iz različnih virov.

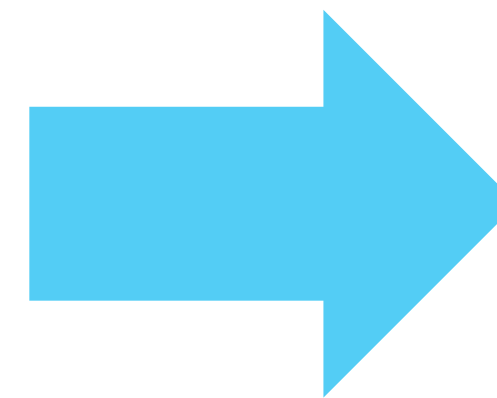

Vir: https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn2024_final_dec2024.pdf

Spremljanje financiranja

Za podnebno-energetske ukrepe je na voljo nabor nepovratnih sredstev, vendar:

- Poraba sredstev se **ne spremljajo sistematično** – ni vzpostavljenega enotnega okvirja za zbiranje porabe različnih sredstev in podatkov o učinkih.
- **Podatki** o dodeljenih sredstvih so **razpršeni med različnimi institucijami**.
- **Izvajanje se ne prilagaja** rezultatom porabe sredstev in učinkom.

Za učinkovitejše izvajanje podnebno-energetskih ukrepov je smiselno vzpostaviti celovit sistem spremljanja. Zakaj?

Spremljanje financiranja

- **Dosledno sledenje porabi sredstev**, njihovim prejemnikom in doseženim rezultatom.
- **Lažje izpolnjevanje poročil** za različne finančne mehanizme in mednarodne zaveze (npr. poročanje v okviru UNFCCC, Evropski komisiji o izvajanju NEPN ter drugim institucijam).
- Spremljanje učinkovitosti porabe sredstev in **prepoznavanje neučinkovitih ali podvojenih ukrepov** ter **ciljno usmerjanje sredstev** v ukrepe z največjim prispevkom k ciljem NEPN.
- **Transparentno komuniciranje z javnostjo**, kar zmanjšuje tveganje napačnih interpretacij in povečuje podporo za izvajanje energetske-podnebnih politik.

Spremljanje financiranja – vzpostavitev sistema

V NEPN (2024) vključen ukrep *Finančno spremljanje izvajanja NEPN* (M35.6a) predvideva vzpostavitev celovitega sistema spremljanja porabe nepovratnih sredstev in njihovega prispevka k zastavljenim ciljem.

Odgovornost: MOPE, MF in druga ministrstva in institucije, pristojne za izvajanje NEPN

Merila/kazalniki uspešnosti:

- Redno spremljanje in razvoj sistema
- Mejniki 2026: vzpostavitev celovitega sistema finančnega spremljanja NEPN
- Dostopnost finančnih podatkov za vodenje in spremljanje izvajanja NEPN

Ciljna vrednost: 1 sistem spremljanja

Spremljanje financiranja – vzpostavitev sistema

Vzpostavitev in izvajanje celovitega spremljanja financiranja izvajanja NEPN za potrebe vodenja izvajanja NEPN.

- **Spremljanje finančnega obsega spodbud in njihovih doseženih učinkov na cilje NEPN (vključno s spremljanjem učinkov na finančni obseg oziroma angažiranje zasebnih sredstev).**
- **Po potrebi dodatne analize učinkov, stroškov in koristi izvajanja največjih/najpomembnejših ukrepov NEPN za namene nadgradnje in usmerjanja izvajanja NEPN ter optimiranje porabe javnih sredstev.**

Priprava metodologije in kazalnikov ter organiziranosti za finančno spremljanje, v katero so vključena pristojna ministrstva oziroma institucije, ki izvajajo ukrepe (Borzen in drugi). Po potrebi dopolnitev sistemov spremljanja pri izvajalcih ukrepov za potrebe finančnega spremljanja. Aktivno vključevanje Slovenije v razvoj mednarodne metodologije za spremljanje podnebnih financ v okviru EEA in drugih institucij.

Spremljanje financiranja – Podnebno ogledalo

V okviru [Podnebnega ogledala 2022](#) smo pripravili pregled financiranja ukrepov na področju učinkovite rabe energije (URE) in obnovljivih virov energije (OVE).

Tabela 9: Investicije in nepovratne finančne spodbude za ukrepe na področju stavb, prometa in drugih sektorjev (Vir: IJS-CEU)

Sektor/Leto	Spodbujene investicije [mio EUR]								Izplacana sredstva [mio EUR]								Zmanjšanje emisij [kt CO ₂ /leto]							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gospodinjstva	105,2	101,6	122,4	100,6	115,7	182,3	173,2	160,4	18,1	17,7	21,8	18,0	25,1	39,6	41,5	37,4	21,3	14,7	16,7	20,5	25,9	57,1	58,7	53,1
Prispevek za URE	94,4	84,3	91,4	89,3	88,2	127,0	122,0	108,6	15,1	13,6	14,5	14,3	15,2	20,9	23,9	19,8	14,4	8,3	9,7	14,7	11,5	21,8	24,7	19,5
Podnebni sklad	10,8	17,3	27,9	1,6	20,7	55,3	51,2	51,8	2,5	3,8	6,0	0,5	7,2	18,1	17,0	17,1	2,1	1,8	3,1	0,5	8,5	29,3	27,5	27,0
Prispevek za URE / Podnebni sklad	/	/	3,2	9,7	6,7	/	/	/	/	/	0,8	2,4	1,8	/	/	/	/	/	0,4	1,8	1,2	/	/	/
ENSVET	/	/	/	/	/	/	/	/	0,5	0,2	0,6	0,9	0,9	0,6	0,6	0,5	4,8	4,5	3,6	3,6	4,7	6,1	6,5	6,6
Javni sektor	74,0	47,0	0,0	2,2	71,0	61,5	51,3	85,4	48,6	30,0	0,0	0,8	23,1	21,4	16,3	26,2	7,6	3,8	0,0	0,1	6,2	4,0	3,6	4,0
Kohezijski sklad	65,1	47,0	/	1,2	56,8	34,0	28,8	43,6	46,4	30,0	/	0,3	17,8	12,5	9,9	15,7	7,1	3,8	/	0,0	5,6	3,2	2,8	3,1
Prispevek za URE	8,8	/	/	1,0	14,2	27,5	22,5	41,9	2,2	/	/	0,5	5,3	8,9	6,4	10,5	0,4	/	/	0,1	0,6	0,8	0,8	0,9
Zasebne storitve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	1,0	4,0
Prispevek za URE	/	/	/	/	/	0,1	0,4	8,6	/	/	/	/	/	0,0	0,1	1,6	/	/	/	/	/	0,3	1,0	4,0
Industrija	1,5	0,7	0,0	0,0	0,1	7,3	30,4	24,5	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	1,4	5,8	4,1	1,8	1,0	0,0	0,0	1,6	1,3	4,8	4,8
Kohezijski sklad	1,5	0,7	/	/	/	/	/	/	0,5	0,3	/	/	/	/	/	/	1,8	1,0	/	/	/	/	/	/
Prispevek za URE	/	/	/	/	0,1	7,3	30,4	24,5	/	/	/	/	0,0	1,4	5,8	4,1	/	/	/	/	1,6	1,3	4,8	4,8
Promet	4,2	7,5	9,7	15,0	23,9	34,3	67,7	89,7	0,4	2,5	2,8	3,2	5,9	9,8	8,7	9,9	0,0	0,1	0,2	0,5	0,8	1,1	2,7	2,8
Prispevek za URE	4,0	5,3	7,1	14,3	21,9	28,1	66,6	87,4	0,3	0,7	1,1	2,6	4,2	5,0	7,8	8,3	0,0	0,1	0,2	0,3	0,6	0,4	2,7	2,8
Podnebni sklad	0,2	2,2	2,5	0,8	2,0	6,2	1,2	2,3	0,1	1,8	1,7	0,6	1,7	4,8	0,9	1,6	/	/	/	0,1	0,2	0,8	0,0	0,0
Skupaj	184,8	156,9	132,1	117,9	210,6	285,4	322,9	368,6	67,6	50,5	24,6	22,0	54,1	72,2	72,5	79,2	30,8	19,6	16,8	21,1	34,5	63,8	70,8	68,7

Ključni elementi pregleda:

- zbiranje in kategorizacija sredstev po sektorjih,
- analiza porazdelitve po vrstah ukrepov,
- identifikacija virov financiranja,
- ocena stroškov in učinkovitosti pri zmanjšanju emisij CO₂.

Vir: https://podnebnapot2050.si/wp-content/uploads/2022/06/PO2022_Zvezek1_Cilji_KON_2022-06-15F.pdf

Spremljanje financiranja – NEPN (2024)

V okviru priprave [NEPN \(2024\)](#) smo pripravili **oceno razpoložljivih virov nepovratnih sredstev iz potrjenih in nepotrjenih nacionalnih in mednarodnih programov.**

[illegible]

*Opomba: Priprava temelji na podatkih iz leta 2024. Podatki o višini razpoložljivih sredstev so ocenjeni in niso potrjeni.

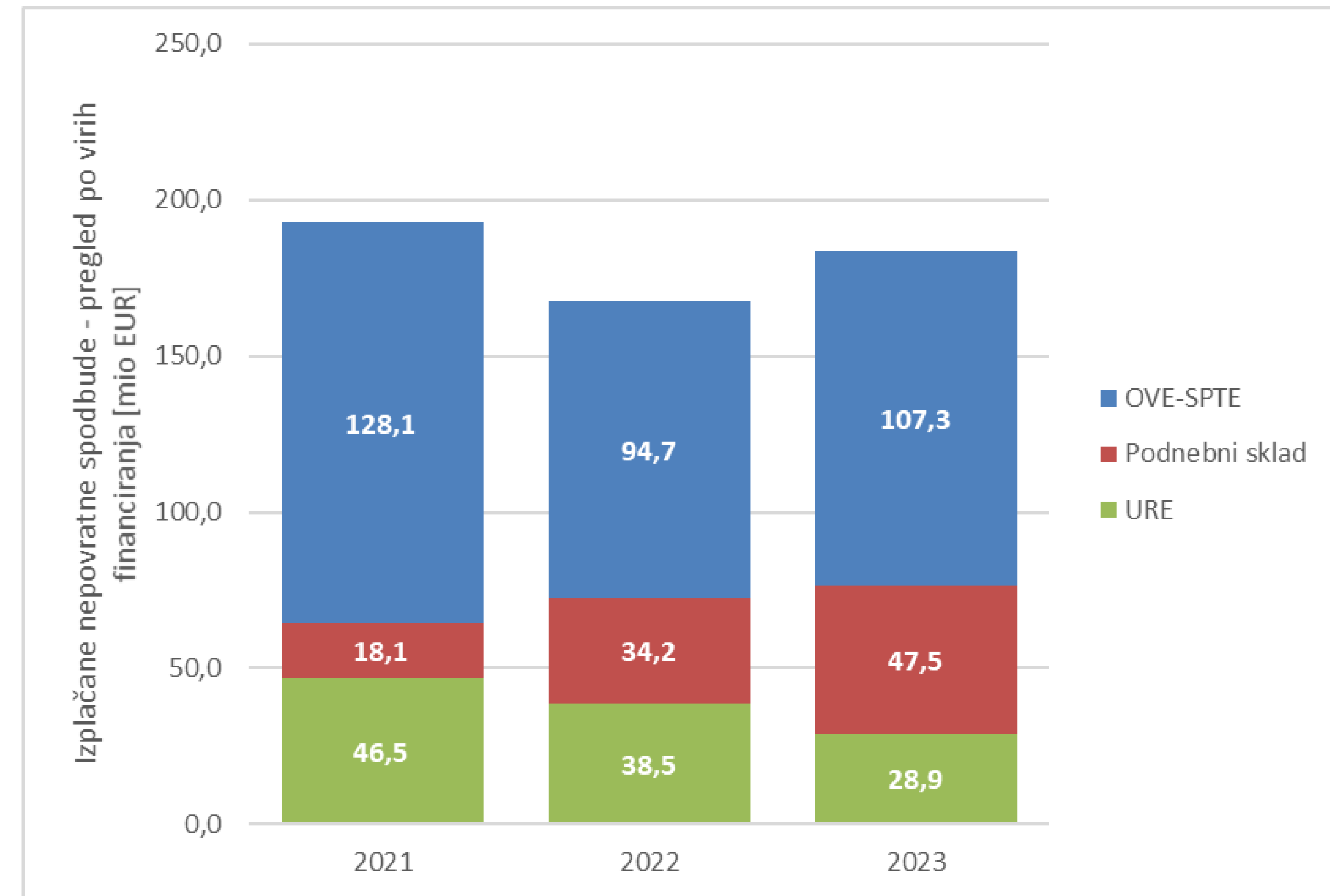
Spremljanje financiranja – obdobje 2021–2023

Zbiranje podatkov o nepovrantih sredstvih in njihovih učinkih za obdobje 2021–2024:

- Prispevek URE ☒
- Sklad za podnebne spremembe ☒
- OP EKP 2014–2020 (2023) – SI in EU del ☒
- Borzen + Prispevek OVE SPTE ☐
- Kohezija 2021–2027 – SI in EU del ☒
- Načrt za okrevanje in odpornost ☒
- Proračunska sredstva ☒
- (Sklad za pravični prehod, Modernizacijski sklad, Socialni podnebni sklad)

Spremljanje financiranja – obdobje 2021–2023

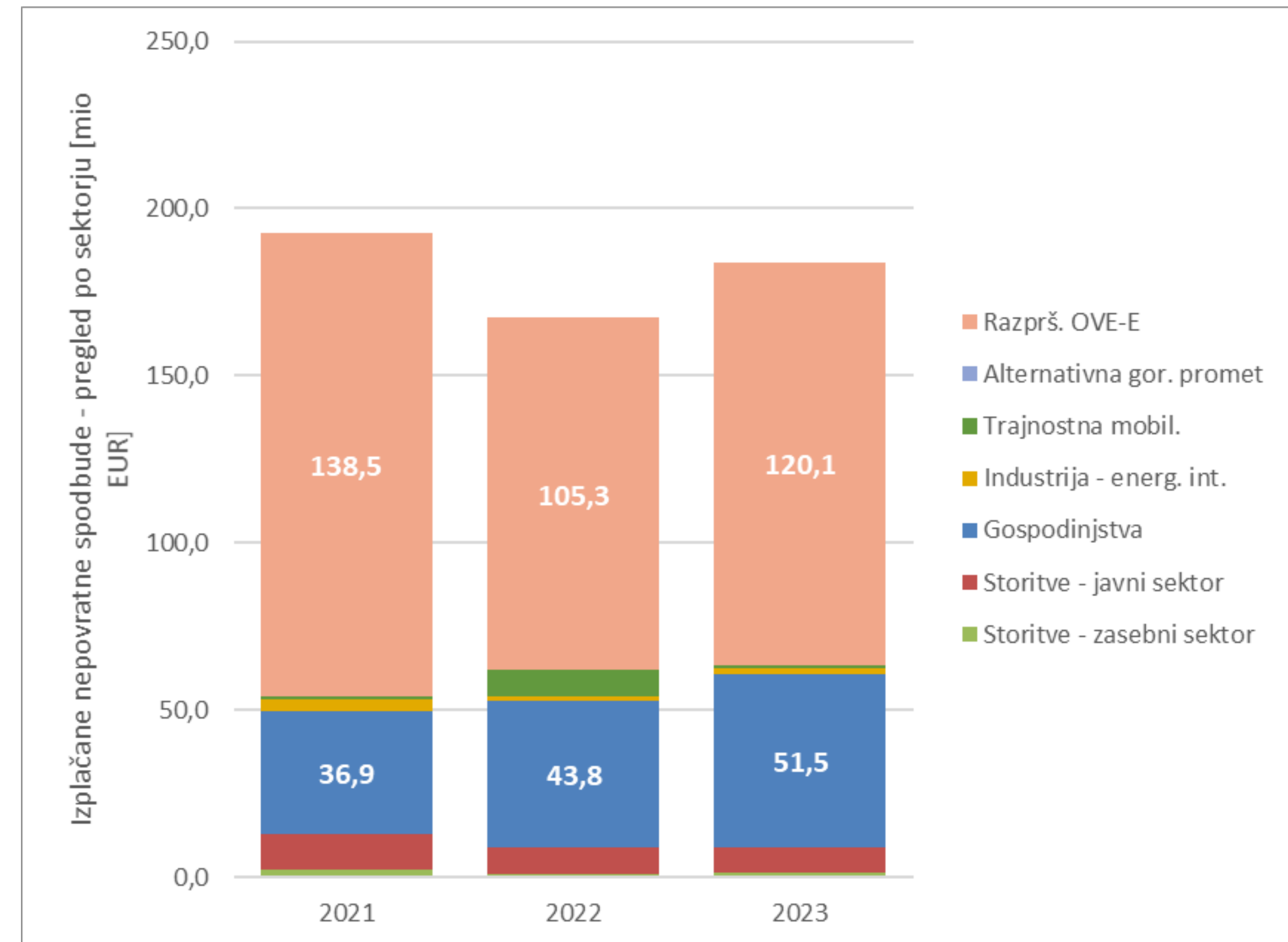
- Največ sredstev za ukrepe, ki jih spremljamo v okviru PO, je bilo namenjenih iz **prispevka OVE-STPE** (izplačila v okviru podporne sheme), predvsem za sončne elektrarne.
- Sredstva iz **prispevka URE** so bila v največji meri namenjena **gospodinjstvu**, zlasti za **prenovo toplotnega ovoja stavb** in **zamenjavo tehničnih sistemov**.
- V okviru **Podnebnega sklada** je bila večina sredstev namenjena **gospodinjstvu** ter **razvoju železniške infrastrukture**.

***Opomba:** V preliminarno analizo vključeni samo podatki iz določenih virov (URE, OVE-STPE, SPS).

Spremljanje financiranja – obdobje 2021–2023

- Največ nepovratnih sredstev je bilo namenjenih **rabi OVE** od tega največ za **sončne elektrarne**. → *energetska učinkovitost na prvem mestu?*
- Gospodinjstva so prejela največ nepovratnih sredstev za izvedbo **URE ukrepov**.
- Za **trajnostno mobilnost** so bila namenjena sredstva iz **Podnebnega sklada**.

***Opomba:** V preliminarno analizo vključeni samo podatki iz določenih virov (URE, OVE-SPTE, SPS).

Hvala za pozornost!

Ana Marija Spindler

ana.marija.spindler@ijs.si

Vprašanja – instrumenti in kazalci

- Bi pri izvajanju instrumentov izpostavili še katere druge dosežke in vrzeli?
- Kakšni so vaši predlogi na predstavljeno stanje?
- Bi bilo treba vključiti še kakšno dodatno priporočilo?

Pri izbiri in sooblikovanju priporočil ter posredovanju drugih komentarjev na vsebine PO2025 lahko sodelujete še do 22. 10. 2025!

Vprašanja – spremljanje financiranja

- Kako bi lahko obstoječe delo še nadgradili za celovitejši pregled porabe in učinkov sredstev?
- Kaj bi vas glede financiranja še dodatno zanimalo?
- Kdo se pri svojem delu ukvarja s spremljanjem in poročanjem porabe sredstev? Katere izzive ali dobre prakse opazate?
- Ali spremljate učinke financiranih ukrepov in ali je to pogoj financiranja (npr. EK)?
- Bi bilo smiselno vključiti še druge vire financiranja, ki niso zajeti? Katere?
- Bi bila po vašem mnenju smiselna medinstitucionalna skupina za razvoj enotne metodologije in sistema spremljanja?